

عنوان مقاله:

کاربست شیوه عقلی - اجتهادی در بازتفسیری نوین از سرگذشت اولین قتل تاریخ، آیه سی و دوم سوره مائده (من قتل نفسا بغير نفس)

محل انتشار:

فصلنامه فقه، حقوق و علوم جزا، دوره 7، شماره 26 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسنده:

امید شیخ اسماعیلی - پژوهشگر علوم قرآنی و دانش آموخته دانشگاه شهیدچمران اهواز.

خلاصه مقاله:

معارف عمیق و حقایق اعجاز قرآنی چنان ذهن دانشمندان علوم مختلف دنیا را طی چهارده قرن به غور و کنکاش در آیات الهی مشغول کرده است که هر از چند گاهی تفسیری نوین با استدلالی قوی تر به لحاظ عقلانی پدید می آید. در این بین، آیه سی و دوم سوره مائده همواره یکی از آیات چالشی قرآن کریم بوده که اغلب اندیشمندان اسلامی با تعبیر و تاویل های بعضا شاق و بسیط به نوعی کوشیده اند تا با ارائه توجیهی منطقی یا تطبیق آن با دیگر آیات مشابه به تفسیری قابل درک و فهم بشر مدرن امروزی برسند. معهذ، بررسی تفاسیر مختلف تاکنون نتوانسته است پاسخی قانع کننده به لحاظ عقلانی برای رفع این شبهه داشته باشد که خداوند متعال چگونه و با چه معیار و میزانی قتل یا احیاء زندگی یک نفر را برابر با جان همه انسانها می داند؟ جستار حاضر پس از بررسی و ارزیابی دیدگاه مفسران عالی قدر، پی به سستی و نارسایی آن تفاسیر در تبیین چرایی تناقض احتمالی با آیات دیگر در بحث حد و قصاص برده و نیاز به روشن گری و رهایی از چالش ابهام در تشریح معنای لفظی آیه به ظاهر غلو یا مبالغه در دادگری خداوند را ضروری می نماید. تلاش این بازپژوهی در کاربست شیوه عقلی - اجتهادی تحت تحلیل گری و مفهوم شکافی به بازتفسیری نوین از آیه سی و دوم سوره مائده می انجامد؛ هر چند از نظر قاتل تنها یک نفر کشته شده است، ولی از جایگاه مقتولی که محروم از خانواده و جمیع مردم شده و دیگر نمی تواند هیچ بهره ای از زندگی دنیوی با خلاقیت ببرد، به مثابه کشتن همه انسانها، بلکه همه موجودات عالم است. از سوی دیگر، کل بشر نیز از نعمت زندگی با شخص مقتول ناکام و بی نصیب گشته اند.

کلمات کلیدی:

آیه سی و دوم سوره مائده، تفسیر عقلی - اجتهادی، حد و قصاص، قتل.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1934009>

